

هشدار رئیس اسبق سازمان برنامه درباره تبعات سپردن نرخ ارز به بازار

رئیس اسبق سازمان برنامه و بودجه مجدد در یادداشتی درباره تبعات سنگین سپردن نرخ ارز به بازار آزاد، آن هم در شرایطی که دولت توانی برای کنترل این نرخ ندارد، هشدار داد. محمداقبر نوبخت، سخنگوی دولت و معاون اسبق رئیس‌جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور در دولت‌های یازدهم و دوازدهم، در یادداشتی دوباره درباره تبعات سنگین سپردن نرخ ارز به بازار هشدار داد.

وی در این راستا نوشت: نظریه‌های اقتصادی لیبرال مبتنی بر بازار، رافع مشکلات اقتصادی مردم در شرایط فعلی نیست. دولت باید برای رفاه نسبی مردم تا عادی شدن شرایط، وظایف اجتماعی خود را مسؤوَلانه انجام دهد. در وضعیتی که نرخ ارز غیررسمی در بازار، تعیین‌کننده و کنترل آن زن توان دولت خارج‌است، تعیین نرخ رسمی ارز دولتی برای دسترسی مردم به کالاهای اساسی و دارو با قیمت‌های مناسب از جمله وظایف دولت تا عادی شدن شرایط است. طراحی سازو کارهای توزیعی و نظارتی هوشمندانه برای جلوگیری از رانت، نمادی از توانایی دولت خواهد بود.

واردات گوشت گرم گوسفندی بارز ترجیحی

دبیر انجمن صنفی توزیع کنندگان فرآورده‌های خام دامی گفت: در ۱۰ ماه نخست امسال ۱۶۵ هزار تن گوشت گاو و گوساله شامل ۱۱۶ هزار و ۳۷۷ تن منجمد، ۴۸ هزار و ۲۵۰ تن لاشه و و کیوم و ۲۸ هزار و ۲۹۴ تن گوسفندی وارد کشور شد. احمد شاد، دبیر انجمن صنفی توزیع کنندگان فرآورده‌های خام دامی اظهار داشت: واردات گوشت گرم گوسفندی با ارز ترجیحی توسط شرکت‌های بسته‌بندی به‌عنوان مباشر خودتأمین و سایر تاجار انجام می‌شود و در حال حاضر تعداد زیادی از شرکت‌ها به این امر می‌پردازند.

وی تصریح کرد: عمده مبادی واردات گوشت قرمز دام سنگین (گاو و گوساله) به صورت منجمد از برزیل و پاکستان و از هندوستان (گوشت گاوَمیش) برای مصارف خاور و صنعتی است. در ۱۰ ماهه سال جاری حدود۱۶۴ هزار و ۶۲۷ تن گوشت گاو و گوساله که از این میزان ۱۱۶ هزار و ۳۷۷ تن منجمد، ۴۸ هزار و ۲۵۰ تن لاشه و و کیوم و حدود ۲۸ هزار و ۲۹۴ تن گوشت گوسفندی که ۲۸ هزار و ۶۵۴ تن لاشه تازه (گرم) و ۹ هزار و ۶۴۰ تن منجمد بود از مبادی استرالیا، مغولستان، روسیه، قزاقستان، ازبکستان، کنیا و رومانی به کشور واردات و اینها به بیان اینکه واردات گوشت قرمز از برزیل و استرالیا به صورت منجمد و کیوم انجام می‌شود، گفت: نظر به ضوابط و مقررات سخت‌گیرانه بهداشتی از سوی سازمان دامپزشکی، واردات گوشت از برزیل به صورت کیوم انجام می‌شود که ۷۰ روز ماندگاری از زمان تولید تا مصرف در داخل دارد. دبیر سابق انجمن واردکنندگان فرآورده‌های خام دامی با اشاره به ورود دولت به واردات گوشت قرمز گفت: اوایل سال جاری ۴۰ هزار تن ثبت سفارش واردات گوشت قرمز از بخش خصوصی کاسته شد و به مجموعه خصولتی جهاداستقلال و شرکت‌های زیرمجموعه آن واگذار کردند، دولت نقش پررنگی در واردات دارد.

کشف شبکه بزرگ پولشویی ۵۰هزار میلیارد تومانی

رئیس مرکز ملی اطلاعات مالی از کشف و متلاشی شدن شبکه بزرگ پولشویی ۵۰ هزار میلیارد تومانی با سوءاستفاده از اطلاعات هویتی و حساب‌های بانکی افراد بی‌بضاعت خبر داد. هادی خانی، معاون وزیر اقتصاد و رئیس مرکز ملی اطلاعات مالی گفت: از اردیبهشت‌ماه سال جاری با اخذ مجوزهای قضایی با همکاری مشترک پلیس امنیت اقتصادی فراجا و مرکز ملی اطلاعات مالی، حساب‌های بانکی حدود ۲۷۰۰ نفر از افراد تحت پوشش سازمان‌های حمایتی که گردش مالی بسیار بالایی داشتند، مورد بررسی و پایش قرار گرفت و به منظور تسریع در تحقیقات، کارشناسان متخصص پلیس در مرکز مستقر شدند. وی گفت: در بررسی حساب‌های بانکی نفر اول لیست افراد بی‌بضاعت که خانی‌ما گردش مالی بیش از ۴۰۰ میلیارد تومان بود، شبکه سازمان‌یافته اجاره شرکت‌های کاغذی شناسایی و متلاشی شد که عمده فعالیت آنها در بازار تلفن همراه کشور بود.

دبیر شورای عالی پیشگیری و مقابله با پولشویی و تأمین مالی ترور، یسم، گردش مالی این شبکه پولشویی را بیش از ۵۰ هزار میلیارد تومان اعلام کرد، به گفته خانی، گردش مالی چند هزار میلیاردی این فرد بی‌بضاعت در سال‌های اخیر در حالی بود که پیش از سال ۱۴۰۰ به حداکثر ۳ میلیون تومان در ماه می‌رسید.

معاون وزیر اقتصاد به شگرد این شبکه پولشویی پرداخت و گفت: متهمان با پرداخت مبالغی اندک به افراد کم‌بضاعت با سوءاستفاده از کارت ملی و اطلاعات هویتی، به نام آنها حساب بانکی افتتاح می‌کردند و این حساب‌های صوری و اجاره‌ای را در اختیار صاحبان کسب‌وکار در بازار تلفن همراه و واردکنندگان گوشی قرار می‌دادند تا در حقیقت ردگیری اطلاعات مالیاتی آنها مخدوش یا غیرقابل‌دسترس باشد. به گفته این مقام مسؤول، استفاده از این مدارک هویتی و حساب‌های اجاره‌ای برای قاچاق تلفن همراه یا سایر جرائم نیز در دست بررسی پلیس امنیت اقتصادی قرار دارد.

بنابر اعلام رئیس مرکز ملی اطلاعات مالی، همچنین تحقیقات درباره حساب‌های ۲ فرد بی‌بضاعت با گردش مالی بالا که در بخش مهم اقتصادی دیگری فعال بودند نیز آغاز شده و اقدامات قضایی و پلیسی در دستور کار قرار دارد. معاون وزیر اقتصاد در ادامه به دستاوردهای همکاری نزدیک پلیس و مرکز ملی اطلاعات مالی در سال جاری اشاره کرد و گفت: علاوه بر این پرونده، تاکنون ۲۷ پرونده مهم پولشویی دیگر طی ۷ ماه گذشته تکمیل شده است. به گفته وی، در جریان تکمیل این پرونده‌ها تاکنون ۲۲۹۲ حساب افراد مشکوک به پولشویی بررسی شده است.

گزارش «وطن امروز» از تغییرات نرخ خوراک پتروشیمی‌ها و گاز صنایع

بدهبستان گاز و دلار

■ **نرخ خوراک بر اساس فرمول و نرخ جهانی گاز**

محمود مرادی، کارشناس اقتصاد درباره ابلاغیه نرخ جدید گاز گفت: در فروردین‌ماه ۱۴۰۳، نرخ خوراک گاز پتروشیمی‌ها حدود ۴۷۰۰ تومان و نرخ گاز مصرفی به عنوان سوخت در صنایع فولادی ۲۸۰۰ تومان، برای سیمانی‌ها ۷۰۰ تومان و برای سایر صنایع حدود ۴۶۶ تومان بوده است اما در دی ماه، این نرخ‌ها به ترتیب به حدود ۱۲۷۰۰ تومان برای نرخ خوراک پتروشیمی‌ها و ۵۸۰۰ تومان برای فولادی‌ها، ۱۴۵۰ تومان برای سیمانی‌ها و حدود ۱۰۰۰ تومان برای بقیه صنایع رسید. وی در ادامه افزود: نرخ خوراک گاز پتروشیمی‌ها بر اساس یک فرمول خاص محاسبه می‌شود. این فرمول شامل ۴ هاب جهانی به عنوان قیمت‌های مرجع (آمریکا، کانادا، انگلستان، هلند)، نرخ صادراتی گاز ایران و نرخ مصرفی گاز در کشور است. برای مثال، در تابستان نرخ خوراک حدود ۱۱ سنت بود و به‌تدریج افزایش یافت و اکنون در زمستان به حدود ۲۰ سنت رسیده است. دلیل اصلی این افزایش، بالا رفتن قیمت گاز در اروپا به دلیل جنگ اوکراین و مشکلات صادرات گاز روسیه به اروپا است.

مرادی تصریح کرد: نرخ خوراک گاز پتروشیمی‌ها نه‌تنها به دلیل افزایش قیمت جهانی گاز، بلکه به دلیل نوسانات نرخ دلار نیما نیز افزایش یافته است. ابتدای سال، دلار نیما در حدود ۴۰ تا ۴۱ هزار تومان بود اما اکنون به حدود ۶۷ هزار تومان رسیده است. این افزایش نرخ دلار نیز باعث افزایش نرخ خوراک گاز به صورت ریالی شده است. نرخ خوراک گاز پتروشیمی‌ها به طور موقت در فصل زمستان بالا می‌رود و در فصل گرما دوباره کاهش می‌یابد. بنابراین میانگین نرخ خوراک در سال ۱۴۰۳ احتمالاً حدود ۱۵ تا ۱۶ سنت خواهد بود. برای مثال، اوایل دی‌ماه نرخ خوراک ۱۴٫۹ سنت بود و در اوایل آذر ۱۳٫۸ سنت.

وی تصریح کرد: در واقع نرخ خوراک گاز پتروشیمی‌ها و نرخ سوخت صنایع در زمستان به دلیل افزایش قیمت جهانی گاز و نوسانات نرخ دلار نیما به شدت بالا می‌رود اما در فصل گرما کاهش می‌یابد. این نرخ‌ها به طور کلی منجر به افزایش هزینه‌های صنایع می‌شود اما تحلیلگران معتقدند این موضوع در محاسبات آنها در نظر گرفته شده و برای بسیاری که در این بازار کار می‌کنند، این نرخ‌ها ناشناخته یا جدید نیستند.

البته درباره انتشار نرخ ریالی خوراک و سوخت صنایع باید دقت داشت که در نیمه اول سال هر عددی از فرمول نرخ خوراک استخراج شود ۱۰ درصد تخفیف دارد و در نیمه دوم سال هر عددی از فرمول استخراج شود ۱۰ درصد گران‌تر به شرکت‌ها فروخته می‌شود. همین موضوع در کنار رشد نرخ دلار ارز توافقی و همچنین رشد نرخ جهانی گاز، باعث شده نرخ فروش گاز به شرکت‌ها در دی‌ماه رشد داشته باشد.

میانگین نرخ موثر فرمول در ۱۰ ماهه ابتدای امسال ۱۴٫۹ سنت بوده است به همین دلیل برای تحلیل شرکت‌ها در سال آینده با فرض ثبات نرخ‌های جهانی نسبت به امسال می‌توان از نرخ ۱۶ سنت برای گاز استفاده کرد.

■ **تاثیر نرخ گاز بر صنعت فولاد**

سال‌های گذشته تولید فولاد در ایران متکی به استفاده از گاز ارزان‌قیمت بوده که منجر به تولید با قیمت رقابتی و افزایش صادرات شد. با این حال، روند اصلاح قیمت سوخت صنایع در سال‌های اخیر آغاز شده است، هرچند افزایش قیمت گاز تهدیدی جدی برای این صنعت محسوب می‌شود.

وجود منابع سنگ آهن و گاز در کشور مزیتی برای تولید فولاد است به همین دلیل روش تولید فولاد در ایران بر اساس احیای مستقیم است، در حالی که در سطح جهانی، تولید فولاد بیشتر از طریق کوره بلند انجام می‌شود. افزایش نرخ گاز فشار بیشتری بر فولادسازان وارد می‌کند و می‌تواند طرح‌های توسعه‌ای را به خطر اندازد.

در واقع با افزایش قیمت انرژی‌های برق و گاز طبیعی، نسبت سود ناخالص به بهای تمام‌شده اغلب شرکت‌های فولادی پس از اصلاح قیمت حامل‌های انرژی کاهش یافته و در بازه ۱۵ تا ۲۰ درصد قرار گرفته است. همچنین حاشیه سود ناخالص صنایع فولادی فاقد زنجیره ارزش کامل، بویژه شرکت‌های فولادی بخش خصوصی که تنها روی مرحله فولادسازی سرمایه‌گذاری کرده‌اند، احتمالاً به زیر ۱۰ درصد کاهش می‌یابد که تنها در صورتی که هزینه سربار آنها پایین باشد مداوم تولید تهدید نخواهد شد.

همچنین دغدغه تأمین به‌هنگام سوخت مورد

نرخ گاز مصرفی (ریال به ازای هر متر مکعب استاندارد)

ماه	خوراک گاز طبیعی و واحدهای پتروشیمی	سوخت پتروشیمی‌ها، پالایشگاه‌ها، صنایع شیمیایی و واحدهای تولید فلزات (شامل واحدهای کوره بلند) و گازهای فلزی و تاسیسات عمومی آن‌ها	صنایع‌سیمان	سایر صنایع
فروردین	۴۶،۶۹۸	۲۹،۵۵۸	۲۰،۹۶۹	۶،۶۹۰
اردیبهشت	۴۶،۲۴۴	۲۹،۰۱۹	۲۱،۰۱۴	۶،۶۷۰
خرداد	۴۵،۸۲۸	۲۸،۴۸۰	۲۱،۱۱۴	۶،۹۱۳
تیر	۴۵،۴۱۳	۲۷،۹۴۱	۲۲،۲۱۱	۶،۹۱۲
مرداد	۴۴،۹۹۸	۲۷،۴۰۲	۲۳،۲۱۱	۶،۸۴۳
شهریور	۴۴،۵۸۳	۲۶،۸۳۴	۲۴،۴۴۸	۶،۴۴۳
مهر	۴۴،۱۶۸	۲۶،۳۴۴	۲۵،۵۸۱	۶،۹۰۷
آبان	۴۳،۷۵۳	۲۵،۷۸۵	۲۶،۴۴۹	۷،۲۲۳
آذر	۴۳،۳۳۸	۲۵،۳۴۶	۲۷،۱۴۸	۷،۸۱۱
دی	۴۳،۹۲۳	۲۴،۷۰۷	۲۷،۵۵۹	۶،۶۴۰
بهمن	۴۳،۵۰۸	۲۴،۱۶۸	۲۸،۵۵۸	۹،۴۸۳
اسفند	۴۳،۰۹۳	۲۳،۶۲۹	۲۹،۱۷۳	۱۳،۸۹۹
نرخ خوراک گاز واحدهای تولید متانول طی سال ۱۴۰۲ مشروط به تسویه بهای خوراک طی ۳۰ روز پس از دریافت صورتحساب، معادل ۹۵درصدنرخ خوراک گاز طبیعی واحدهای پتروشیمی تعیین می‌گردد.				

نرخ تسعیر ارز گرانی خوراک برای پتروشیمی‌ها را جبران می‌کند

با توجه به افزایش نرخ ارز و رشد قیمت محصولات پتروشیمی در بازارهای جهانی، انتظار می‌رود سودآوری واحدهای پتروشیمی در بلندمدت بهبود یابد. این بهبود می‌تواند تأثیر مثبتی بر شاخص‌های بورس داشته باشد، بویژه در بخش‌های مرتبط با صنایع پتروشیمی و صادرات. با این حال، نوسانات نرخ خوراک گاز و افزایش هزینه‌های تولید در کوتاه‌مدت می‌تواند باعث نوسانات در قیمت سهام این شرکت‌ها شود. در مجموع اگرچه افزایش نرخ خوراک گاز و نرخ تسعیر ارز چالش‌هایی را برای واحدهای پتروشیمی ایجاد کرده اما تغییر سیاست ارزی دولت و افزایش نرخ ارز آزاد به نفع این واحدها عمل کرده است. با توجه به میانگین رشد ۵۰ درصدی نرخ خوراک گاز در کل سال، به نظر می‌رسد این چالش‌ها قابل مدیریت باشند و تأثیر منفی شدیدی بر سودآوری واحدهای پتروشیمی نداشته باشند در عین حال، چشم‌انداز مثبت نرخ ارز صادراتی و بهبود قیمت محصولات پتروشیمی در بازارهای جهانی می‌تواند به عنوان یک عامل قابل تامل برای بورس تا پایان سال عمل کند.

نرخ تسعیر ارز واحدهای پتروشیمی که به عنوان مصرف‌کننده خوراک گاز محسوب می‌شوند، از ۴۲ هزار تومان به ۶۹ هزار تومان افزایش یافته است. این افزایش نشان‌دهنده رشد حدود ۵۰ درصدی نرخ ارز به صورت میانگین در طول سال است. این رشد نرخ ارز، اگرچه به افزایش هزینه‌های تولیدمنجر شده‌اما تغییرسیاست ارزی دولت از جنبه رشد سودآوری به نفع واحدهای پتروشیمی بوده است، چرا که این واحدها از صادرات محصولات خود به نرخ ارز جدید بهره می‌برند. با توجه به افزایش قابل توجه نرخ خوراک گاز در ماه‌های اخیر، واحدهای پتروشیمی با چالش‌های جدیدی در زمینه هزینه‌های تولید مواجه هستند. هرچند به نظر می‌رسدافزایش نرخ خوراک گاز به میزان ۲۰۰ درصد در چند ماه پایانی سال، فشار زیادی بر سودآوری این واحدها وارد کرده است اما با در نظر گرفتن میانگین نرخ خوراک گاز برای کل سال (حدود ۵۰ درصد رشد)، می‌توان گفت این چالش به اندازه‌ای که در نگاه اول به نظر می‌رسد خطرناک نیست.

تابع ۲ متغیر است؛ متغیر اول، نرخ دلار رسمی (نرخ دلار نیما در گذشته و نرخ دلار توافقی در حال حاضر) و متغیر دوم نرخ دلاری گاز که خروجی فرمول معروف نرخ گاز خوراک است.

در دی‌ماه نرخ دلار رسمی رشد کرده و به حدود ۶۷ هزار تومان رسید. از طرف دیگر نرخ گاز در اروپا و حتی آمریکا به دلیل فصل سرما افزایش یافته است. علت رشد نرخ محصولاتنی اول مهر (از ۳۳۰ دلار برای هر تن به ۳۷۰ دلار برای هر تن در خلیج فارس) و متانول (از ۲۷۰ دلار برای هر تن به ۳۰۵ دلار برای هر تن در بنادر چین) نیز همین رشد قیمت گاز در مناطق مختلف جهان بوده است. به همین دلیل نرخ گاز خوراک و سوخت نیز از دی‌ماه به بعد رشد داشته است.

■ **دلایل افزایش قیمت خوراک و گاز صنایع**

افزایش قیمت گاز و برق باعث افزایش قیمت محصولات صنایع می‌شود. بخشی از این محصولات صادر می‌شوند که هزینه مالی حاصل از انرژی را تا حدودی می‌توانند جبران کنند. یکی از دلایل گرانی نرخ گاز برای صنایع، نوعی یارانه انرژی است که سال‌ها به جیب آنها رفته است. به این ترتیب، افزایش قیمت انرژی برای مقابله با این یارانه‌ها است.

به طور کلی افزایش نرخ گاز صنایع منجر به کاهش حاشیه سود شرکت‌ها می‌شود. به نظر می‌رسد سیاست تغییر ارز صنایع صادرکننده از یابمایی به توافقی در راستای واقعی کردن نرخ انرژی انجام شده است. برای مدیریت این چالش‌ها، توجه به مدیریت بهینه منابع انرژی، استفاده از فناوری‌های نوین و به‌روموری بیشتر از اهمیت بالایی برخوردار است. همچنین درآمد صادرات محصولات این صنایع می‌تواند به کاهش اثرات منفی افزایش قیمت انرژی کمک کند. به‌علاوه، تأمین به‌هنگام سوخت در صنایع نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و سیاست‌های ارزی نیز نقش مهمی در مدیریت این وضعیت دارند.

نیز سایر صنایع انرژی‌بر مانند واحدهای تولیدکننده سیمان، عامل دیگری است که پیشتر مورد انتقاد توجه سرمایه‌گذاران است. در حال حاضر به دلیل تمرکز بر مقابله با آلودگی، گاز به عنوان سوخت مورد تأکید قرار دارد. از طرف دیگر اولویت مصرف گاز برای مصارف خانگی و تجاری است و این موضوع مشکلاتی برای واحدهای تولیدی سیمان به‌وجود آورده است. به دلیل قطع مکرر برق، تولید فولاد و سیمان به‌شدت کاهش یافته است. برخی کارخانه‌ها تا ۹۰ درصد از تولید خود را در زمان سهمیه‌بندی زمستان کاهش داده‌اند. در گزارش ۹ ماهه اخیر، تولید فولاد نسبت به مدت مشابه سال گذشته با کاهش یک‌ونیم میلیون تنی مواجه شده است و صنعت سیمان نیز افت قابل توجهی را تجربه کرده است.

این مسأله از خسارت‌های ناترازی انرژی به وجود آمده است. همچنین به دلیل اینکه بهار و تابستان فصل‌های پرکار ساخت‌وساز هستند، تقاضا برای سیمان و فولاد در این فصول بالاتر است. این امر باعث شده عرضه در برابر تقاضا افت شدیدی پیدا کند و نهایتاً قیمت محصولات افزایش داشته باشد که تا حدودی کاهش تولید را جبران می‌کند.

حسن کاظم‌زاده، کارشناس اقتصاد، در این باره گفت: «صنعت سیمان تحت تاثیر ناترازی انرژی و قیمت پایین در مقایسه با کالاهای جایگزین، در ۲ سال اخیر همواره با افزایش نرخ فروش همراه شده و جزو صنایع برنده بورس بوده است. با توجه به پرشن گپ قیمتی سیمان در مقایسه با آجر و میلگرد و همچنین تداوم وضعیت قطعی انرژی در سال آینده، قیمت سیمان شرکت‌ها به صورت میانگین ۳۵ تا ۴۰ درصد از میانگین نرخ امسال بالاتر ثبت خواهد شد و مقدار تولید مشابه سال جاری برآورد می‌شود». او درباره پتروشیمی‌ها تصریح کرد: «نرخ گاز خوراک تحویلی به پتروشیمی‌هایی که خوراک گاز دارند و نرخ گاز سوخت به صنایع

